

LBRIS

We know
books

G A B R I E L G A R C Í A
M Á R Q U E Z

Diatribă de dragoste
împotriva unui
bărbat așezat

Traducere de
TUDORA ȘANDRU MEHEDINȚI

Prefață de
MIHAI MĂLAIMARE

Cuvânt de încheiere
ALEXANDRU SKULTÉTY

LBRIS

We know
books

**DIATRIBĂ DE DRAGOSTE
ÎMPOTRIVA UNUI
BĂRBAT AȘEZAT**

Piesă de teatru

Înainte de al treilea gong, când nu s-a ridicat cortina și luminile din sală sunt încă aprinse, în spatele scenei se aude un zgomot de veselă spartă, trântită pe jos. Nu-i o distrugere haotică, ci mai curând sistematică și, într-un fel, făcută cu bucurie, dar nu încapă nicio îndoială că motivul este o furie dezlănțuită.

Când ravagiile se termină, cortina se ridică peste scena în întuneric.

E noapte. Graciela scapără un chibrit în beznă ca să-și aprindă o țigară, și, odată cu gestul acesta, scena începe să se lumineze încet: este un dormitor de oameni cu stare, cu mobile moderne puține și de bun-gust. Într-un cuier

vechi, sunt agățate câteva dintre obiectele de îmbrăcăminte pe care Graciela le va purta în cursul monologului ei, iar cuierul va rămâne acolo până la sfârșitul dramei.

Scena de bază este un spațiu sobru, prevăzută să se poată adapta schimbărilor de loc și de timp în raport cu stările sufletești ale protagonistei unice. Care, în vreme ce vorbește, va face schimbările necesare pentru a transforma ambianța. În câteva situații, un servitor tăcut și veșnic în întuneric va intra în scenă pentru a face unele schimbări.

În extrema din dreapta, așezat într-un fotoliu englezesc, în costum închis la culoare și cu fața ascunsă după ziarul pe care se prefăce că-l citește, se află bărbatul nemișcat. Este un manechin.

În diferite scene, vor exista pahare și carafe cu apă, precum și cutii de chibrituri și pachete de țigări sau tabachere. Graciela va bea apă

când are chef și-și va aprinde țigările mânate de impulsuri nestăvilite, stingându-le aproape imediat în scrumiere aflate la îndemână. Nu-i doar din obișnuință, ci mai curând un tic pe care regizorul îl va exploata în raport cu necesitățile dramatice.

Drama se petrece într-un oraș din Caraibe, cu treizeci și cinci de grade la umbră și nouăzeci la sută umiditate relativă, după ce Graciela și bărbatul ei se întorc de la o cină între prieteni, puțin înainte de zorii zilei de 3 august 1978. Ea poartă o rochie simplă de vară, cu bijuterii obișnuite. Este palidă și tremurândă, în pofida machiajului accentuat, dar vădește dezinvoltă stăpânire de sine a cuiva care a trecut dincolo de granițele disperării.

GRACIELA:

Nimic nu seamănă atât de mult cu infernul ca o căsnicie fericită!

Își aruncă poșeta pe un fotoliu, ridică de pe jos ziarul de seară, se uită la el cu o privire rapidă și-l aruncă lângă poșetă. Își scoate bijuteriile și le pune pe masa din mijloc.

Numai un Dumnezeu bărbat putea să-mi dăruiască revelația asta de nunta noastră de argint. Ba mai trebuie să-i și fiu recunoscătoare că mi-a dat tot ce se cuvine ca să mă bucur de prostia mea, zi de zi, preț de douăzeci și cinci de ani îngrozitori. Tot, chiar și un fiu seducător și leneș, la fel de ticălos ca taică-său.

Se așază să fumeze, își scoate pantofii, se adâncește în gânduri și, pe un ton coborât și nervos, ca un bâzâit monoton, își reia pomelnicul de reproșuri ce nu se mai sfârșesc:

Ce credeai? Că o să renunțăm în ultimul moment la petrecerea cea mai așteptată a anului, pentru ca eu să rămân

ca proasta-n târg și tu să nu-ți mai încapi în piele de bucurie? Ha, ha, ha! Eterna victimă! Și pe deasupra te încăpățânezi să nu-mi răspunzi, să nu stai de vorbă ca oamenii în toată firea, să nu mă privești în față.

Așteptare prelungă.

Mă rog; și tăcerea e un răspuns. Așa că poți sta acolo în vecii vecilor, fiindcă pe mine oricum o să mă auzi.

Stinge țigara, strivind-o necruțător în scrumieră, și începe să se dezbrace încet, fără să-și întrerupă monologul.

Întrucât rochia e încheiată la spate printr-un șir lung de nasturi, Graciela va face tot felul de tentative aproape acrobatice pentru a se deschia fără să apeleze la ajutorul bărbatului. Însă, până la urmă, se lasă păgubașă, apucă rochia

*de ambele părți în dreptul cefei și, trăgând zdra-
văn, face să sară șirul de nasturi. La sfârșit, își
va scoate ciorapii și va rămâne desculță și doar
cu furoul de mătase pe ea.*

Diseară vor fi aici toți cei care au un cuvânt de spus în țara asta. Adică toată lumea, în afară de sărăntoci. Așa cum ai spus tu însuși acum douăzeci și cinci de ani, când ai jurat că-ți vei consacra orice minut din viață pentru a pregăti nunta de argint a celei mai fericite perechi de pe pământ.

Ei bine: iată-ne ajunși aici. Dacă nu te-ai preface că te interesează atâta zia-
rul ăla de ieri, în loc să-l citești pe cel de
astă-seară, ai putea face socoteala ce
maldăr de bani o să te coste fumurile
tale de profet.

*Se așază iar ca să citească ziarul de seară
lângă lampă.*

Peste o mie de invitați din țară și din străinătate, aproape două sute de kile de caviar, șaiszeci de viței importați din Japonia, întreaga producție națională de curcani și băutură din belșug, cât să se poată rezolva cu banii ăștia problema locuințelor ieftine. (*Se întrerupe, dându-și seama că nu e o informație riguroasă.*) E o veste proastă, dar nu pe de-a-ntregul exagerată. (*Citește mai departe pe sărite*): Turiștii protestează, fiindcă la hoteluri nu-s locuri decât pentru cei care arată invitația din partea noastră. Trandafirii roșii, care se terminaseră de trei zile, au apărut iar azi-dimineață, de zece ori mai scumpi. Autoritățile atrag atenția populației să se ferească de tot soiul de delincvenți de drept comun, de politicieni și oficialități, care încep să sosească de luni, atrași de știrea falsă că vor avea loc festivități populare. Există peste șaptezeci de persoane arestate.

Mai citește puțin și aruncă departe ziarul:

S-a zis cu țara asta!

(Însufletindu-se.) Așa că vor veni cu toții, până și literații mei, care s-au înjosit până într-atât că s-au deghizat în pinguini numai ca să mă escorteze în noaptea mea de glorie. Și o să vină și ea, de bună seamă, ea înainte de toți ceilalți. Ce credea? C-aveam să mă supun umilinței de-a n-o invita? Ha, ha, ha! Dacă ne-a făcut onoarea la atâtea alte aniversări, sinistre sau strălucite, nu văd de ce să nu vină și la cea mai memorabilă dintre ele: cea de pe urmă.

E întreruptă de clopotele unei biserici îndepărtate care-i cheamă pe credincioși la slujbă. Face pauză câteva clipe, încercând să-și vină în fire, dar nu-și poate stăvili emoția.

Iată și ziua, Dumnezeuule Doamne: prinde să se lumineze! Miercuri, 3 august 1978. Cine ne-ar fi spus că, după o căsnicie de douăzeci și cinci de ani, va mai veni încă un 3 august!

Într-o zi cum e cea de acum, la ceasul ăsta, plecam de la schitul Sfântului Ioan Primitorul. Tu, cu cămașa de pânză de sac de făină, care mai avea încă mănunchiul de spice și marca fabricii imprimată pe spate, iar eu, cu o rasă de novice împrumutată de la o prietenă de două ori mai grasă, ca să-mi ascundă cât de cât starea în care mă aflam. Oricum, am auzit pe cineva spunând, în trecere: „Dacă mai zăboveați puțin, copilul ar fi putut fi nașul“.

A fost tare ciudat! Cerul vinețiu, luminat de primele raze, era plin de păsări negre, care croncăneau dând roată deasupra capetelor noastre. Ai spus,